

U S T A W A

z dnia 23 listopada 2002 r.

o Sądzie Najwyższym**Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 499, z 2014 r. poz. 504, 1031, 1081, z 2015 r. poz. 1066, 1167, 1240, 1348, z 2016 r. poz. 178.**

Rozdział 1

Przepisy ogólne**Art. 1.** Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej, powołanym do:

- 1) sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez:
  - a) zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych,
  - b) podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne,
  - c) rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach;
- 2) rozpoznawania protestów wyborczych oraz stwierdzania ważności wyborów do Sejmu i Senatu oraz wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a także ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego;
- 2a) rozpoznawania protestów wyborczych w wyborach do Parlamentu Europejskiego;
- 3) opiniowania projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych ustaw w zakresie, w którym uzna to za celowe;
- 4) wykonywania innych czynności określonych w ustawach.

Art. 2. Sąd Najwyższy ma siedzibę w Warszawie.**Art. 3. § 1.** Sąd Najwyższy dzieli się na Izby:

- 1) Cywilną;
- 2) Karną;
- 3) Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych;
- 4) Wojskową.

§ 2. Wewnętrzną organizację Sądu Najwyższego, szczegółowy podział spraw między izby oraz zasady wewnętrznego postępowania określa regulamin Sądu Najwyższego, uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

§ 3. Regulamin Sądu Najwyższego podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 4. § 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego corocznie składa Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Krajowej Radzie Sądownictwa informację o działalności Sądu Najwyższego oraz o wynikających z niej istotnych problemach.

§ 2. Informację, o której mowa w § 1, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego składa również Sejmowi i Senatowi. Głosowania w sprawie informacji nie przeprowadza się.

Art. 5. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawia właściwym organom uwagi o stwierdzonych nieprawidłowościach lub lukach w prawie, których usunięcie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 6. § 1. Projekt dochodów i wydatków Sądu Najwyższego, w brzmieniu uchwalonym przez Kolegium Sądu Najwyższego, minister właściwy do spraw finansów publicznych włącza do projektu budżetu państwa.

§ 2. W zakresie wykonywania budżetu Sądu Najwyższego Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 7. § 1. Sąd Najwyższy wydaje zbiór swoich orzeczeń.

§ 2. Nazwa „Orzecznictwo Sądu Najwyższego” z oznaczeniem odpowiedniej izby podlega ochronie prawnej.

Art. 8. § 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427).

§ 2. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do pracowników Sądu Najwyższego niebędących sędziami stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 269), a w sprawach nieuregulowanych także w tej ustawie – przepisy ustawy – Kodeks pracy.

Rozdział 2

Organy Sądu Najwyższego

Art. 9. Organami Sądu Najwyższego są: Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Sądu Najwyższego, Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego, zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego i Kolegium Sądu Najwyższego.

Art. 10. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego jest powoływany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na sześcioletnią kadencję spośród sędziów Sądu Najwyższego w stanie czynnym.

Art. 11. § 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego kieruje pracami i reprezentuje Sąd Najwyższy oraz wykonuje czynności określone ustawą, regulaminem i innymi aktami normatywnymi.

§ 2. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego powołuje i odwołuje przewodniczących wydziałów w izbach na wniosek Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 3. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Najwyższego projekt informacji, o której mowa w art. 4 § 1.

§ 4. W czasie nieobecności Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego zastępuje go wyznaczony przez niego Prezes Sądu Najwyższego, a w wypadku niemożności wyznaczenia – Prezes Sądu Najwyższego najstarszy służbą na stanowisku sędziego.

Art. 12. W postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym Sąd Najwyższy może reprezentować Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub wyznaczona przez niego osoba.

Art. 13. § 1. Prezes Sądu Najwyższego jest zastępcą Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i kieruje pracą poszczególnej izby.

§ 2. Prezesa Sądu Najwyższego powołuje na pięcioletnią kadencję spośród sędziów Sądu Najwyższego w stanie czynnym i odwołuje, na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Prezes Sądu Najwyższego może być powołany najwyżej na dwie kadencje.

Art. 14. Samorząd stanowią wszyscy sędziowie Sądu Najwyższego w stanie czynnym. W skład samorządu nie wchodzi sędziowie delegowani do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

Art. 15. Organami samorządu są: Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego, zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego oraz Kolegium Sądu Najwyższego.

Art. 16. § 1. Do kompetencji Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego należy:

- 1) uchwalanie regulaminów wyborów kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz członków Krajowej Rady Sądownictwa;
- 2) dokonywanie wyboru kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego;
- 3) dokonywanie wyboru dwóch kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i przedstawianie ich Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) dokonywanie wyboru dwóch członków Krajowej Rady Sądownictwa;
- 5) rozpatrywanie i przyjmowanie projektu informacji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o działalności Sądu Najwyższego oraz o istotnych problemach wynikających z bieżącego orzecznictwa;
- 6) podejmowanie uchwał w innych ważnych sprawach dotyczących Sądu Najwyższego;
- 7) rozpatrywanie innych spraw z inicjatywy Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesów Sądu Najwyższego, Kolegium Sądu Najwyższego lub co najmniej dziesięciu sędziów Sądu Najwyższego.

§ 2. Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Najwyższego przewodniczy Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 3. Do podjęcia uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego wymagana jest obecność co najmniej 2/3 sędziów każdej z izb. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w § 1 pkt 2–4, a ponadto, jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków Zgromadzenia.

Art. 17. Do wzięcia udziału w Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów Sądu Najwyższego zwoływanym w celu przedstawienia informacji o działalności Sądu Najwyższego oraz problemach wynikających z jego orzecznictwa Pierwszy Prezes

Sądu Najwyższego zaprasza Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz przedstawicieli innych organów władzy publicznej.

Art. 18. § 1. Do kompetencji zgromadzenia sędziów izby Sądu Najwyższego należy:

- 1) omawianie corocznego projektu informacji o działalności izby i istotnych problemach wynikających z orzecznictwa izby oraz przyjmowanie tej informacji;
- 2) opiniowanie kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego;
- 3) opiniowanie kandydata na Prezesa Sądu Najwyższego przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego;
- 4) opiniowanie kandydatów na stanowiska przewodniczących wydziałów przedstawionych przez Prezesa Sądu Najwyższego;
- 5) wybór dwóch członków oraz zastępcy członka Kolegium Sądu Najwyższego;
- 6) rozpatrywanie innych problemów dotyczących funkcjonowania izby.

§ 2. Zgromadzeniu sędziów izby Sądu Najwyższego przewodniczy Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą danej izby.

§ 3. Przepis art. 16 § 3 stosuje się odpowiednio, z tym że głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w § 1 pkt 2–5.

Art. 19. § 1. Kolegium Sądu Najwyższego tworzą: Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezesi Sądu Najwyższego oraz sędziowie wybrani przez zgromadzenia sędziów izby Sądu Najwyższego na okres trzech lat.

§ 2. Przewodniczącym Kolegium Sądu Najwyższego jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 3. Uchwały Kolegium Sądu Najwyższego zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 2/3 członków Kolegium. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Art. 20. § 1. Kolegium Sądu Najwyższego przygotowuje stanowisko w sprawach związanych z działalnością Sądu Najwyższego oraz współdziała z Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego w zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania Sądu Najwyższego.

§ 2. Do kompetencji Kolegium Sądu Najwyższego należy w szczególności:

- 1) ustalanie podziału czynności w Sądzie Najwyższym;

- 2) podejmowanie decyzji dotyczących wewnętrznej struktury organizacyjnej Sądu Najwyższego;
- 3) opiniowanie projektów regulaminów, o których mowa w art. 3 § 2 i art. 16 § 1 pkt 1, oraz zarządzeń Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych jednostek administracyjnych w Sądzie Najwyższym;
- 4) opiniowanie kandydatów na Prezesów Sądu Najwyższego;
- 5) opiniowanie kandydatów na stanowiska kierownicze w jednostkach administracyjnych, o których mowa w pkt 3;
- 6) uchwalanie regulaminu losowania, o którym mowa w art. 53 § 3;
- 7) uchwalanie regulaminów organizacyjnych Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego.

Rozdział 3

Nawiązanie, zmiana i ustanie stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego

Art. 21. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.

Art. 22. § 1. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego może być powołany ten, kto:

- 1) ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce;
- 4) wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy prawniczej;
- 5) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego;
- 6) ma co najmniej dziesięcioletni staż pracy na stanowisku sędziego, prokuratora, prezesa, wiceprezesa, starszego radcy lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa albo wykonywania w Polsce zawodu adwokata, radcy prawnego lub notariusza.

§ 2. Wymagania, o których mowa w § 1 pkt 6, nie dotyczą osoby, która pracowała w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie

naukowo-badawczym lub innej placówce naukowej, mając tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych.

Art. 23. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego, ustala, w drodze rozporządzenia, liczbę stanowisk sędziowskich w Sądzie Najwyższym, w tym liczbę Prezesów Sądu Najwyższego.

Art. 24. § 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” o liczbie, przewidzianych do objęcia, stanowisk sędziego Sądu Najwyższego. Liczbę tych stanowisk ustala Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 2. Każdy, kto spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, może zgłosić swoją kandydaturę w ciągu miesiąca od obwieszczenia, o którym mowa w § 1.

§ 3. Kandydaturę zgłasza się Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego przez złożenie karty zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego oraz dołącza się do niej – z wyjątkiem gdy kandydatem jest sędzia lub prokurator – informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą osoby kandydata i zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego.

§ 4. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, po stwierdzeniu spełnienia warunków przez kandydata, przedstawia jego kandydaturę wraz z oceną kwalifikacji właściwej izbie Sądu Najwyższego.

§ 5. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ustala termin Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego, na którym będzie prezentowana kandydatura. Jeżeli na wolne stanowisko sędziowskie zostanie zgłoszona więcej niż jedna kandydatura, rozpatrzenie wszystkich kandydatur odbywa się na tym samym posiedzeniu Zgromadzenia.

§ 6. Wyniki głosowania Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego o wyborze, nie więcej niż dwóch, kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przekazuje Krajowej Radzie Sądownictwa.

Art. 25. Osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz małżonkowie nie mogą być

sędziami Sądu Najwyższego w tej samej izbie, brać udziału w jednym składzie orzekającym ani też bezpośrednio podlegać sobie służbowo.

Art. 26. § 1. Stosunek służbowy sędziego Sądu Najwyższego nawiązuje się po doręczeniu mu aktu powołania.

§ 2. Sędzia powinien zgłosić się w celu objęcia stanowiska w ciągu czternastu dni od dnia otrzymania aktu powołania.

§ 3. W razie nieusprawiedliwionego nieobjęcia stanowiska w terminie określonym w § 2, powołanie traci moc; okoliczność tę stwierdza Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Art. 27. § 1. Przy powołaniu sędziego Sądu Najwyższego składa ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej według następującej roty:

„Ślubuję uroczyście jako sędzia Sądu Najwyższego służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży prawa, obowiązki sędziego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości”; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg”.

§ 2. Odmowa złożenia ślubowania jest równoznaczna ze zrzeczeniem się stanowiska sędziego Sądu Najwyższego.

Art. 28. § 1. Sędzia obejmuje stanowisko w izbie Sądu Najwyższego, która została wskazana przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

§ 2. Liczba sędziów Sądu Najwyższego w Izbie Wojskowej, którzy na stanowiskach, o których mowa w art. 22 § 1 pkt 6 i § 2, nie pełnili zawodowej służby wojskowej, nie może przekraczać połowy liczby sędziów tej Izby.

§ 3. Sędzia, za jego zgodą, może zostać przeniesiony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego na stanowisko w innej izbie za zgodą zgromadzenia sędziów tej izby.

§ 4. Sędzia może być wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do wzięcia udziału w rozpoznaniu określonej sprawy w innej izbie oraz za zgodą sędziego do orzekania na czas określony w innej izbie. Wyznaczenie

sędziego do orzekania w innej izbie, bez jego zgody, może nastąpić na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy w roku.

Art. 29. § 1. Stosunek służbowy sędziego Sądu Najwyższego wygasa w razie:

- 1) śmierci;
- 2) zrzeczenia się urzędu lub statusu sędziego w stanie spoczynku;
- 3) prawomocnego orzeczenia przez sąd śródka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych lub zakazu zajmowania stanowiska sędziego;
- 4) prawomocnego orzeczenia sądu dyscyplinarnego o złożeniu sędziego z urzędu;
- 5) utraty obywatelstwa polskiego.

§ 2. Datę wygaśnięcia stosunku służbowego w przypadkach, o których mowa w § 1 pkt 2, określa Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. Data ta nie może być późniejsza niż trzy miesiące od dnia pisemnego złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się urzędu lub statusu sędziego w stanie spoczynku. O zrzeczeniu się urzędu przez sędziego Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa i Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Sędzia Sądu Najwyższego, który zrzekł się urzędu lub statusu sędziego w stanie spoczynku, ma prawo uzyskać wpis na listę adwokatów lub radców prawnych bez ograniczeń przewidzianych w przepisach o adwokaturze i o radcach prawnych w stosunku do innych sędziów.

Art. 30. § 1. Sędzia Sądu Najwyższego przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 70. roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego.

§ 2. Sędzia Sądu Najwyższego przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku:

- 1) po ukończeniu 67 roku życia albo z dniem osiągnięcia wieku określonego w § 3;
- 2) po ukończeniu 60 roku życia, jeżeli przepracował na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego nie mniej niż 9 lat.

§ 3. Wiek, którego osiągnięcie powoduje przejście sędziego w stan spoczynku, dla kobiet urodzonych do dnia 30 września 1973 r. i mężczyzn urodzonych do dnia 30 września 1953 r. jest równy najniższemu wiekowi emerytalnemu określone

odpowiednio w art. 24 ust. 1a pkt 61–84, art. 24 ust. 1b i art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.¹⁾).

§ 4. Przepis § 2 pkt 2 stosuje się do sędziego, który wymagane warunki spełnił do dnia 31 grudnia 2017 r.

§ 5. W razie złożenia przez sędziego oświadczenia i przedstawienia zaświadczenia, o których mowa w § 1, sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 72. roku życia, nie może jednak zajmować stanowiska Prezesa Sądu Najwyższego ani przewodniczącego wydziału. Sędzia ten może w każdym czasie przejść w stan spoczynku składając odpowiednie oświadczenie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego.

§ 6. Oświadczenia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, o których mowa w § 1 i 5, oraz zaświadczenie, o którym mowa w § 1, składane są Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 31. § 1. Sędziego Sądu Najwyższego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek Kolegium Sądu Najwyższego, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego.

§ 2. Z wnioskiem o zbadanie zdolności do pełnienia obowiązków może wystąpić zainteresowany sędzia oraz Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 3. Sędzia Sądu Najwyższego może być przeniesiony w stan spoczynku, na wniosek Kolegium Sądu Najwyższego, jeżeli z powodu choroby lub płatnego urlopu nie pełni służby przez okres roku. Do okresu tego wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 30 dni.

§ 4. Sędzia Sądu Najwyższego może być przeniesiony w stan spoczynku, jeżeli bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu, o którym mowa w § 2, w sytuacji gdy z wnioskiem o badanie wystąpiło Kolegium Sądu Najwyższego.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203, z 2012 r. poz. 118, 251, 637, 664 i 1548 oraz z 2013 r. poz. 240.

§ 5. W sprawach przeniesienia sędziego w stan spoczynku, o którym mowa w § 1, 3 i 4, podejmuje uchwałę Krajowa Rada Sądownictwa, na wniosek sędziego albo Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 6. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach, o których mowa w § 5, przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

§ 7. Jeżeli z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku wystąpiło Kolegium Sądu Najwyższego, odwołanie przysługuje także temu Kolegium.

Art. 32. Przeniesienie w stan spoczynku następuje w dniu wskazanym przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 33. § 1. Na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego Minister Sprawiedliwości, na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, może delegować sędziego sądu apelacyjnego lub sędziego sądu okręgowego, za zgodą sędziego, do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

§ 2. Uprawnienie do delegowania, o którym mowa w § 1, w odniesieniu do sędziego wojskowego sądu okręgowego przysługują Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

§ 3. W okresie delegowania do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym do sędziego mają odpowiednio zastosowanie przepisy określające prawa i obowiązki sędziego Sądu Najwyższego.

§ 4. Na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego Minister Sprawiedliwości może delegować na czas nieokreślony sędziego sądu powszechnego, za zgodą sędziego, do pełnienia funkcji asystenta sędziego Sądu Najwyższego oraz innych czynności w Sądzie Najwyższym.

§ 5. Po trzech miesiącach delegowania do pełnienia czynności, o których mowa w § 1, na pozostały okres delegacji sędziemu sądu apelacyjnego przysługuje wynagrodzenie w stawce podstawowej takie jak sędziemu Sądu Najwyższego, a sędziemu sądu okręgowego takie jak sędziemu sądu apelacyjnego, chyba że dotychczasowe wynagrodzenie jest wyższe od przysługującego w Sądzie Najwyższym.

§ 6. Zasady wynagradzania, o których mowa w § 5, stosuje się do sędziów delegowanych do pełnienia funkcji lub czynności, o których mowa w § 4, z tym że sędziemu sądu apelacyjnego przysługuje wynagrodzenie w stawce bezpośrednio

wyższej od posiadanej, z wyłączeniem wynagrodzenia sędziego Sądu Najwyższego, natomiast sędziemu sądu rejonowego takie jak sędziemu sądu okręgowego.

§ 7. Uprawnienie do delegowania, o którym mowa w § 4, w odniesieniu do sędziego sądu wojskowego przysługuje Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej. Przepisy § 5 i 6 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Obowiązki i prawa sędziego Sądu Najwyższego

Art. 34. § 1. Sędzia jest obowiązany postępować zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim.

§ 2. Sędzia powinien strzec wartości związanych ze sprawowaniem władzy sądowniczej i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności urzędu lub osłabić zaufanie do jego bezstronności.

Art. 35. § 1. Sędzia jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których poza jawną rozprawą sądową powziął wiadomość ze względu na swoje stanowisko sędziowskie.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po ustaniu stosunku służbowego.

§ 3. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy sędzia składa zeznania jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru państwa albo takiemu ważnemu interesowi prywatnemu, który nie jest sprzeczny z celami wymiaru sprawiedliwości. W tych przypadkach od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić sędziego Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 4. Sędzia nie podlega postępowaniu sprawdzającemu przewidzianemu w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Art. 36. Czas pracy sędziego określony jest wymiarem jego zadań.

Art. 37. § 1. Sędzia Sądu Najwyższego nie może pozostawać w innym stosunku służbowym lub stosunku pracy, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach.

§ 2. Sędziemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarobkowania, które przeszkadzałoby w pełnieniu obowiązków sędziego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub przynieść ujmę godności urzędu sędziego.

§ 3. Sędzia nie może:

- 1) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego;
- 2) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni;
- 3) być członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą;
- 4) posiadać w spółce prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego;
- 5) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem bądź pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

§ 4. O zamiarze podjęcia, a także o podjęciu innego zajęcia lub sposobu zarobkowania, sędzia zawiadamia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, który wydaje decyzję o sprzeciwie, jeżeli uzna, że podejmowanie lub kontynuowanie tych czynności będzie przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego, osłabiało zaufanie do jego bezstronności lub przynosiło ujmę godności urzędu sędziego.

§ 5. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wydał decyzję, o której mowa w § 4, sprawę, na wniosek sędziego, rozstrzyga Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 6. Przepisy § 1–5 stosuje się odpowiednio do sędziów w stanie spoczynku.

Art. 38. Oświadczenie o stanie majątkowym, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, sędziowie Sądu Najwyższego składają Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Analizy danych zawartych w oświadczeniu o stanie majątkowym dokonuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Art. 39. Sędzia Sądu Najwyższego może orzekać wyłącznie w Sądzie Najwyższym.

Art. 40. § 1. Wszelkie żądania, wystąpienia i zażalenia w sprawach związanych z pełnionym urzędem sędziego może wnosić tylko do Prezesa Sądu Najwyższego lub Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 2. W sprawach tych sędzia nie może zwracać się do instytucji i osób postronnych ani podawać sprawy do wiadomości publicznej.

§ 3. Spory ze stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego lub z nim związane rozstrzygają sądy pracy.

Art. 41. Sędzia niezwłocznie zawiadamia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o toczącej się sprawie sądowej, w której występuje w charakterze strony lub uczestnika postępowania.

Art. 42. § 1. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego Sądu Najwyższego stanowi wielokrotność podstawy ustalenia tego wynagrodzenia, z zastosowaniem mnożnika 4,13.

§ 2. Podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem § 3.

§ 3. Jeżeli przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w § 2, jest niższe od przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za drugi kwartał roku poprzedzającego – przyjmuje się podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego w dotychczasowej wysokości.

§ 4. Wynagrodzenie sędziego Sądu Najwyższego określa się w stawce podstawowej albo w stawce awansowej. Stawka awansowa stanowi 115% stawki podstawowej.

§ 5. Sędzia Sądu Najwyższego, obejmując stanowisko, otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce podstawowej. Po siedmiu latach pracy wynagrodzenie zasadnicze sędziego podwyższa się do stawki awansowej.

§ 6. W związku z pełnioną funkcją sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje dodatek funkcyjny, którego wysokość ustala się z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego, o której mowa w § 2.

§ 7. Tabelę mnożników służących do ustalenia wysokości dodatków funkcyjnych określa załącznik do ustawy.

Art. 43. Sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje dodatek za długoletnią pracę wynoszący za każdy rok 1% wynagrodzenia zasadniczego, nie więcej jednak niż 20% tego wynagrodzenia. Do okresu pracy, od którego zależy wysokość dodatku, wlicza się również przypadający przed powołaniem na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego okres stosunku służbowego lub stosunku pracy, jak również okres wykonywania zawodu adwokata, radcy prawnego lub notariusza.

Art. 44. § 1. Sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje gratyfikacja jubileuszowa w wysokości:

- 1) po dwudziestu latach pracy – 100% wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) po dwudziestu pięciu latach pracy – 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) po trzydziestu latach pracy – 200% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) po trzydziestu pięciu latach pracy – 250% wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) po czterdziestu latach pracy – 350% wynagrodzenia miesięcznego;
- 6) po czterdziestu pięciu latach pracy – 400% wynagrodzenia miesięcznego.

§ 2. Do okresu pracy uprawniającego do gratyfikacji jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednie okresy zatrudnienia, w tym okres wykonywania zawodu adwokata, radcy prawnego lub notariusza, oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

Art. 45. § 1. Sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje corocznie urlop dodatkowy w wymiarze 12 dni roboczych.

§ 2. Sędziemu może być na jego wniosek udzielony płatny urlop dla poratowania zdrowia.

§ 3. Urlop dla poratowania zdrowia nie może przekraczać sześciu miesięcy.

§ 4. Urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony, jeżeli sędzia nie pełni służby przez okres roku z powodu choroby. Przy obliczaniu rocznego okresu niepełnienia służby z powodu choroby wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby wskutek choroby i płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 30 dni.

§ 5. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędzia otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku.

§ 5a. Jeżeli nieobecność sędziego w pracy nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy,
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży,
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego,
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu zabronionego, w związku z wykonywaniem czynności sędziego, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– sędzia zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.

§ 5b. W razie ujawnienia u sędziego choroby, co do której zachodzi podejrzenie, że powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego kieruje sędziego do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z urzędu lub na wniosek sędziego. Od orzeczenia lekarza orzecznika sędziemu przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

§ 5c. Za chorobę powstałą w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego uznaje się chorobę spowodowaną działaniem czynników szkodliwych występujących w miejscu wykonywania czynności sędziego.

§ 5d. Koszty badania i wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika oraz komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 6. W razie niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn, uprawniających do uzyskania świadczeń określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, sędziemu przysługuje wynagrodzenie w wysokości świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, przez okres przewidziany w tych przepisach.

§ 6a. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w § 6, stwierdza zaświadczenie lekarskie

wystawione zgodnie z art. 55 ust. 1 i art. 55a ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 159 oraz z 2015 r. poz. 1066) albo wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 tej ustawy, z tym że w przypadku:

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- 3) urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku, określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie;
- 4) konieczności osobistego sprawowania przez sędziego opieki nad dzieckiem własnym lub małżonka sędziego, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 8. roku życia, w przypadku:
  - a) nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza, a także w przypadku choroby niani, z którą rodzice mają zawartą umowę uaktywniającą, o której mowa w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2013 r. poz. 1457 oraz z 2015 r. poz. 1045), lub dziennego opiekuna, sprawujących opiekę nad dzieckiem,
  - b) porodu lub choroby małżonka sędziego lub rodzica dziecka sędziego, stale opiekujących się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi lub rodzicowi sprawowanie opieki nad dzieckiem,

- c) pobytu małżonka sędziego lub rodzica dziecka sędziego, stale opiekujących się dzieckiem, w szpitalu lub innym przedsiębiorstwie podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

– oświadczenie sędziego.

§ 6aa. Doręczenie zaświadczenia lekarskiego odbywa się przy wykorzystaniu profilu informacyjnego, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, na zasadach określonych w tej ustawie. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wykorzystuje lub tworzy profil informacyjny płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1 tej ustawy.

§ 6b. Wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w art. 55a ust. 7 tej ustawy, zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku w przypadkach, o których mowa w § 6a pkt 1 i 3, decyzję, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka lub jego kopię, sędzia jest obowiązany dostarczyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego w terminie siedmiu dni od dnia ich otrzymania.

§ 6c. Sędzia jest obowiązany złożyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 6a pkt 4, w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

§ 6d. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w § 6b i 6c, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, odpisu skróconego aktu urodzenia dziecka lub jego kopii lub niezłożenie oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego.

§ 7. Za inną usprawiedliwioną nieobecność w pracy sędziemu przysługuje wynagrodzenie.

§ 8. W przypadkach, w których pracownikom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu przysługują zasiłki niezależnie od prawa do wynagrodzenia, sędziemu przysługuje świadczenie pieniężne w wysokości zasiłku z ubezpieczenia społecznego.

Art. 46. § 1. Sędzia mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, w służbie dyplomatycznej, konsularnej lub organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską jest obowiązany zrzec się niezwłocznie swojego urzędu.

§ 2. Sędzia, który zrzekł się urzędu z przyczyn określonych w § 1, ma prawo powrotu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków sędziego nie przekracza dziewięciu lat, chyba że pełnił funkcje sędziowskie lub prokuratorskie w międzynarodowych lub ponadnarodowych organach sądowych.

§ 3. W przypadku przewidzianym w § 2 Krajowa Rada Sądownictwa, z inicjatywy zainteresowanego, przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

§ 4. W razie odmowy przedstawienia wniosku, o którym mowa w § 3, zainteresowanemu służy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 47. § 1. Sędzia Sądu Najwyższego powinien mieszkać w Warszawie. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego może wyrazić zgodę na zamieszkanie przez sędziego w innej miejscowości.

§ 2. Sędziemu mieszkającemu w innej miejscowości przysługuje bezpłatne zakwaterowanie w Warszawie oraz zwrot kosztów przejazdu i dodatek z tytułu rozłąki z rodziną na zasadach określonych w przepisach w sprawie wysokości i warunków wypłacania świadczeń urzędnikom państwowym przeniesionym do pracy w innej miejscowości.

Art. 48. Sędziemu Sądu Najwyższego przechodzącemu w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

Art. 49. § 1. Sędzia Sądu Najwyższego nie może być pozbawiony wolności ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to ujęcia na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie sędziego jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Do czasu wydania

uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności wolno podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki.

§ 2. O zatrzymaniu sędziego niezwłocznie powiadamia się Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

§ 3. W terminie siedmiu dni od doręczenia uchwały odmawiającej zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności przysługuje organowi lub osobie, która wniosła o zezwolenie, oraz rzecznikowi dyscyplinarnemu zażalenie do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji. W tym samym terminie zainteresowanemu sędziemu przysługuje zażalenie na uchwałę zezwalającą na pociągnięcie go do odpowiedzialności.

Art. 50. Sędziemu Sądu Najwyższego w stanie spoczynku przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku. Uposażenie to jest waloryzowane w terminach i w wysokości stosownie do zmian wynagrodzenia zasadniczego sędziów Sądu Najwyższego czynnych zawodowo.

Art. 51. § 1. Sąd Najwyższy zatrudnia asystentów sędziego posiadających wyższe wykształcenie prawnicze.

§ 2. Szczegółowy zakres i sposób wykonywania czynności przez asystentów sędziego określa regulamin Sądu Najwyższego.

Rozdział 5

Odpowiedzialność dyscyplinarna

Art. 52. § 1. Sędzia Sądu Najwyższego odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe i uchybienia godności urzędu.

§ 2. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie także za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska, jeżeli uchybił obowiązkowi piastowanego urzędu państwowego lub okazał się niegodnym urzędu sędziego.

§ 3. Za wykroczenia sędzia może odpowiadać tylko dyscyplinarnie.

Art. 53. § 1. Sądami dyscyplinarnymi w sprawach dyscyplinarnych sędziów Sądu Najwyższego są:

- 1) w pierwszej instancji – Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów Sądu Najwyższego;

2) w drugiej instancji – Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów Sądu Najwyższego.

§ 2. Do orzekania w sądzie dyscyplinarnym uprawnieni są wszyscy sędziowie Sądu Najwyższego, z wyjątkiem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesów Sądu Najwyższego oraz Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego i jego zastępcy.

§ 3. Skład sądu dyscyplinarnego wyznacza Kolegium Sądu Najwyższego w drodze losowania, z listy sędziów Sądu Najwyższego, z tym że w składzie sądu zasiada przynajmniej jeden sędzia stale orzekający w sprawach karnych. Składowi przewodniczy sędzia najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Art. 54. Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego i jego zastępcę wybiera Kolegium Sądu Najwyższego na okres 4 lat.

Art. 55. § 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) usunięcie z zajmowanej funkcji;
- 4) złożenie sędziego z urzędu.

§ 2. Wymierzenie kary, o której mowa w § 1 pkt 2, pociąga za sobą, przez okres trzech lat, niemożność udziału w Kolegium Sądu Najwyższego, orzekania w sądzie dyscyplinarnym oraz pełnienia funkcji.

§ 3. Wymierzenie kary, o której mowa w § 1 pkt 3, pociąga za sobą skutki wymienione w § 2 przez okres pięciu lat.

§ 4. Wymierzenie kary, o której mowa w § 1 pkt 4, pociąga za sobą utratę możliwości ponownego powołania ukaranego na urząd sędziego.

§ 5. W przypadku przewinienia dyscyplinarnego lub wykroczenia mniejszej wagi sąd dyscyplinarny może odstąpić od wymierzenia kary.

Art. 56. § 1. Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego podejmuje czynności dyscyplinarne na żądanie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Kolegium Sądu Najwyższego lub z własnej inicjatywy, po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności niezbędnych do ustalenia znamion przewinienia, a także złożeniu wyjaśnień przez sędziego, chyba że złożenie tych wyjaśnień nie jest możliwe.

§ 2. Po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w § 1, jeżeli zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego wszczyna postępowanie dyscyplinarne i przedstawia sędziemu na piśmie zarzuty. Po przedstawieniu zarzutów obwiniony, w terminie czternastu dni, może złożyć wyjaśnienia oraz zgłosić wnioski o przeprowadzenie dowodów.

§ 3. Po upływie terminu, o którym mowa w § 2, a w razie potrzeby po przeprowadzeniu dalszych dowodów, Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego składa wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. Wniosek powinien zawierać dokładne określenie zarzucanego czynu oraz uzasadnienie.

§ 4. Jeżeli Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego nie znajduje podstaw do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego na żądanie uprawnionego organu, wydaje postanowienie o odmowie jego wszczęcia. W terminie siedmiu dni od dnia doręczenia tego postanowienia organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, służy zażalenie do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji.

§ 5. Zażalenie powinno być rozpoznane w terminie czternastu dni od dnia jego wniesienia do sądu. W przypadku uchylenia tego postanowienia, wskazania sądu dyscyplinarnego co do dalszego postępowania są wiążące dla Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego.

§ 6. Od orzeczeń dyscyplinarnych nie przysługuje kasacja.

Rozdział 6

Postępowanie przed Sądem Najwyższym

Art. 57. Sąd Najwyższy orzeka w składzie trzech sędziów, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 58. W składzie orzekającym Sądu Najwyższego może brać udział tylko jeden sędzia delegowany do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym. Sędzia delegowany nie może być przewodniczącym składu orzekającego.

Art. 59. Jeżeli Sąd Najwyższy, rozpoznając kasację lub inny środek odwoławczy, poweźmie poważne wątpliwości co do wykładni prawa, może odroczyć

rozpoznanie sprawy i przedstawić zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów tego Sądu.

Art. 60. § 1. Jeżeli w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego ujawnią się rozbieżności w wykładni prawa, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego może przedstawić wniosek o ich rozstrzygnięcie Sądowi Najwyższemu w składzie siedmiu sędziów lub innym odpowiednim składzie.

§ 2. Z wnioskiem, o którym mowa w § 1, mogą wystąpić również Rzecznik Praw Obywatelskich i Prokurator Generalny oraz, w zakresie swojej właściwości, Rzecznik Praw Dziecka, Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego i Rzecznik Finansowy.

Art. 61. § 1. Jeżeli skład Sądu Najwyższego uzna, że przedstawione zagadnienie wymaga wyjaśnienia, a rozbieżności – rozstrzygnięcia, podejmuje uchwałę, w przeciwnym razie odmawia jej podjęcia, a jeżeli podjęcie uchwały stało się zbędne – umarza postępowanie.

§ 2. Jeżeli skład siedmiu sędziów uzna, że znaczenie dla praktyki sądowej lub powaga występujących wątpliwości to uzasadniają, może zagadnienie prawne lub wniosek o podjęcie uchwały przedstawić składowi izby, natomiast izba – składowi dwóch lub więcej izb albo pełnemu składowi Sądu Najwyższego.

§ 3. O posiedzeniu pełnego składu Sądu Najwyższego, składu izby (izb) zawiadamia się Prokuratora Generalnego. Udział Prokuratora Generalnego lub jego zastępcy w tym posiedzeniu jest obowiązkowy. W posiedzeniach pozostałych składów Sądu Najwyższego może brać udział prokurator Prokuratury Krajowej.

§ 4. O posiedzeniu Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów, wyznaczonym w celu rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przedstawionego w konkretnej sprawie, zawiadamia się ponadto obrońców oraz pełnomocników w osobach adwokatów i radców prawnych, a także osoby uprawnione do sporządzania kasacji w sprawach cywilnych. Prezes Sądu Najwyższego może ich zobowiązać do przedstawienia na piśmie przed posiedzeniem wniosków co do kierunku rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia.

§ 5. Postanowienie o przedstawieniu zagadnienia prawnego, wniosek o podjęcie uchwały oraz uchwała Sądu Najwyższego wymagają pisemnego uzasadnienia.

§ 6. Uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego, składu połączonych izb oraz składu całej izby z chwilą ich podjęcia uzyskują moc zasad prawnych. Skład siedmiu sędziów może postanowić o nadaniu uchwale mocy zasady prawnej.

Art. 62. § 1. Jeżeli jakikolwiek skład Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej, przedstawia powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia pełnemu składowi izby.

§ 2. Odstąpienie od zasady prawnej uchwalonej przez izbę, przez połączone izby albo przez pełny skład Sądu Najwyższego wymaga ponownego rozstrzygnięcia w drodze uchwały odpowiednio przez właściwą izbę, połączone izby lub pełny skład Sądu Najwyższego.

§ 3. Jeżeli skład jednej izby Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej uchwalonej przez inną izbę, rozstrzygnięcie następuje w drodze uchwały obu izb. Izby mogą przedstawić zagadnienie prawne do rozpoznania przez pełny skład Sądu Najwyższego.

Art. 63. Sąd Najwyższy może zażądać sporządzenia uzasadnienia, jeżeli nie zawiera go zaskarżone orzeczenie.

Art. 64. § 1. Sąd Najwyższy na wniosek Prokuratora Generalnego unieważnia prawomocne orzeczenie wydane w sprawie, która w chwili orzekania ze względu na osobę nie podlegała orzecznictwu sądów polskich lub w której w chwili orzekania droga sądowa była niedopuszczalna, jeżeli orzeczenie to nie może być wzruszone w trybie przewidzianym w ustawach o postępowaniach sądowych.

§ 2. Wniosek, o którym mowa w § 1, powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego i zawierać:

- 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiony, ze wskazaniem zakresu zaskarżenia;
- 2) przytoczenie podstaw wniosku oraz ich uzasadnienie;
- 3) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w trybie przewidzianym we właściwej ustawie o postępowaniu sądowym nie jest możliwe;
- 4) wniosek o unieważnienie zaskarżonego orzeczenia, a jeżeli orzeczenie to zostało wydane przez sąd drugiej instancji – również wniosek o unieważnienie poprzedzającego je orzeczenia sądu pierwszej instancji.

§ 3. Do wniosku – oprócz jego odpisów dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom – Prokurator Generalny dołącza dwa odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego.

§ 4. Sąd Najwyższy rozpoznaje wniosek na posiedzeniu niejawnym, chyba że Prokurator Generalny domagał się rozpoznania wniosku na rozprawie albo przemawiają za tym inne ważne względy.

§ 5. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy oddala wniosek albo unieważnia zaskarżone orzeczenie. W przypadku uwzględnienia wniosku, jeżeli orzeczenie zostało wydane przez sąd drugiej instancji, Sąd Najwyższy unieważnia również orzeczenie sądu pierwszej instancji.

§ 6. Postanowienie Sądu Najwyższego wraz z uzasadnieniem doręcza się Prokuratorowi Generalnemu oraz stronom bądź uczestnikom postępowania, w którym zostało wydane zaskarżone orzeczenie.

§ 7. W przypadkach nieuregulowanych przepisami niniejszego artykułu do postępowania o unieważnienie orzeczenia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.²⁾) o skardze kasacyjnej albo ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.³⁾) o kasacji.

Art. 65. § 1. Sąd Najwyższy, w razie stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów – niezależnie od innych uprawnień – wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia obowiązany jest

---

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567, 616 i 945.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438 i Nr 279, poz. 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426, 1447 i 1529, z 2013 r. poz. 480, 765, 849, 1247, 1262, 1282 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 85 i 384.

pouczyć sędziego lub sędziów wchodzących w skład sądu orzekającego o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie siedmiu dni. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie ma wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

§ 2. O wytknięciu uchybienia Sąd Najwyższy zawiadamia prezesa właściwego sądu.

Rozdział 7

Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego

Art. 66. W Sądzie Najwyższym działa Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego.

Art. 67. § 1. Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wykonuje zadania związane z pełnieniem przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego czynności w zakresie funkcjonowania Sądu Najwyższego, w szczególności w zakresie spraw finansowych, kadrowych i administracyjno-gospodarczych.

§ 2. Kancelarią Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego kieruje Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, którego powołuje i odwołuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Art. 68. § 1. Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego wykonuje w szczególności zadania związane z pełnieniem przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz przez Sąd Najwyższy funkcji związanych z pieczęcią nad zgodnością z prawem i jednolitością orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych oraz oceną spójności i jednolitości prawa stosowanego przez sądy.

§ 2. Biurem Studiów i Analiz Sądu Najwyższego kieruje Dyrektor Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego, którego powołuje i odwołuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Art. 69. Czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub upoważniona przez niego osoba.

Art. 70. § 1. (uchylony).

§ 2. Wynagrodzenie Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego jest ustalane na podstawie przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w zakresie dotyczącym sekretarza stanu.

§ 3. Wynagrodzenie członków Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego niebędących sędziami jest równe wynagrodzeniu zasadniczemu sędziego sądu apelacyjnego w stawce podstawowej, z tym że wynagrodzenie to podwyższa się o wartość składki obciążającej pracownika z tytułu podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

§ 4. W związku z pełnioną funkcją członkowi Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego przysługuje dodatek funkcyjny.

§ 5. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, stawki dodatku funkcyjnego członków Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego.

Art. 71. (uchylony).

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 72. (pominięty).⁴⁾

Art. 73. (pominięty).

Art. 74. (pominięty).

Art. 75. (pominięty).

Art. 76. (pominięty).

Art. 77. (pominięty).

Art. 78. (pominięty).

Art. 79. (pominięty).

Art. 80. (pominięty).

Art. 81. (pominięty).

Art. 82. (pominięty).

Art. 83. (pominięty).

Art. 84. (pominięty).

---

⁴⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 lutego 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz. U. poz. 499). Odnosnik ten dotyczy również art. 73–91 i 97–99.

Art. 85. (pominięty).

Art. 86. (pominięty).

Art. 87. (pominięty).

Art. 88. (pominięty).

Art. 89. (pominięty).

Art. 90. (pominięty).

Art. 91. (pominięty).

Art. 92. Sędzia Sądu Najwyższego otrzymuje stawkę awansową, o której mowa w art. 42 § 2⁵⁾, stosownie do lat pracy na zajmowanym stanowisku w dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 93. Uposażenie sędziów, którzy przeszli w stan spoczynku przed dniem 1 stycznia 2004 r., ustala się według wynagrodzenia zasadniczego w stawce podstawowej i dodatku za wysługę lat.

Art. 94. § 1. Sędziowie Sądu Najwyższego w Izbie Wojskowej podlegają zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej z zachowaniem uprawnień przysługujących żołnierzom zwolnionym z tej służby z przyczyn, które nie powodują utraty tych uprawnień.

§ 2. Prawo do emerytury lub renty wojskowej ulega zawieszeniu, jeżeli osoba, o której mowa w § 1, po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej pozostaje na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, zostanie powołana na stanowisko sędziego w innym sądzie lub na stanowisko prokuratora albo wybrana do składu Trybunału Konstytucyjnego.

§ 3. Osoba powołana na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, pełniąc zawodową służbę wojskową, podlega zwolnieniu z tej służby przed objęciem stanowiska. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do osoby posiadającej uprawnienie do emerytury lub renty wojskowej, która pozostaje na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w dniu wejścia w życie ustawy lub powołanej na stanowisko po dniu wejścia jej w życie.

---

⁵⁾ W obecnym brzmieniu art. 42 w § 2 nie ma mowy o stawce awansowej.

§ 5. W razie zbiegu uposażenia w stanie spoczynku z prawem do emerytury lub renty wojskowej wypłaca się osobie uprawnionej wyłącznie świadczenie wyższe lub przez nią wybrane.

§ 6. Zwolnienie, o którym mowa w § 1, następuje nie później niż przed upływem sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 95. Sędziowie wyznaczeni na stanowiska w Biurze Nadzoru Pozainstancyjnego w Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego stają się, z dniem wejścia w życie ustawy, sędziami delegowanymi, ze stanowisk poprzednio zajmowanych, do pełnienia innych czynności w Sądzie Najwyższym, z pozostawieniem pełnego uposażenia. W przypadku odwołania, na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, z delegowania, sędzia ma prawo powrotu na poprzednio zajmowane lub równorzędne stanowisko.

Art. 96. (uchylony).

Art. 97. (pominięty).

Art. 98. (pominięty).

Art. 99. (pominięty).

Art. 100. Traci moc ustawa z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 924, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387).

Art. 101. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r., z tym że przepisy art. 42 § 2, art. 70 § 1 i art. 93 w zakresie wynagrodzenia, o którym mowa w art. 42 § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2004 r.

Załącznik

Tabela mnożników służących do ustalenia wysokości dodatków funkcyjnych

Lp.	Stanowisko	Mnożnik
1	Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego	1,2
2	Prezes Sądu Najwyższego	1,0
3	Przewodniczący wydziału, Rzecznik Dyscyplinarny	0,7
4	Rzecznik Prasowy, zastępca przewodniczącego wydziału, zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego	0,5